

JÄMSTÄLLDHETS
MYNDIGHETEN

FÄRDPLAN FÖR MYNDIGHETSSAMVERKAN FÖR ÖKAD UPPTÄCKT AV VÅLD 2020-2021

Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan,
Jämställdhetsmyndigheten, Migrationsverket och
Socialstyrelsen i samverkan

Uppdrag om ökad upptäckt av våld m.m. 2019–2021

SAMLAR KRAFTEN I SVERIGES JÄMSTÄLLDHETSARBETE

Ett framgångsrikt jämställdhetsarbete måste drivas med tyngd och långsiktighet. Därför finns Jämställdhetsmyndigheten.

Vi är ingången för er som söker kvalitetssäkrad kunskap, samarbete över gränserna eller bästa vägen till de jämställdhetspolitiska målen.

Jämställdhetsmyndighetens publikationer kan laddas ner på myndighetens webbplats www.jamstalldhetsmyndigheten.se

JÄMSTÄLLDHETSMYNDIGHETEN

Färdplan 2020-2021 för myndighetssamverkan
Uppdrag om ökad upptäckt av våld m.m. 2019-2021
Dnr: 2020/167 1.1-2

Färdplanen är beslutad av styrgruppen den 6 mars 2020.
Har du frågor om denna färdplan, kontakta:
Katarina Björkgren
Telefon +46 313 929 032
katarina.bjorkgren@jamy.se

INNEHÅLL

1. INLEDNING	5
1.1. Bakgrund.....	5
1.2. Uppdrag om ökad upptäckt av våld m.m. 2019-2021.....	5
1.3. Färdplanens syfte	7
1.4. Uppdragets övergripande mål.....	7
2. ORGANISATION AV SAMVERKAN FÖR GENOMFÖRANDE OCH UPPFÖLJNING.....	10
2.1. En gemensam plattform	10
2.2. Samordningsansvaret.....	11
2.2.1. Jämställdhetsmyndighetens roll och ansvar.....	11
2.2.2. Extern kommunikation inom uppdraget	12
2.3. Arbetets organisering	12
2.3.1. Styrgruppen.....	12
2.3.2. Samverkansgruppen	12
2.3.3. Utvecklingsgrupperna	13
2.3.4. Nationella nätverket för samordningsförbund (NNS) och samordningsförbunden.....	16
2.3.5. Samverkan med andra myndigheter och aktörer.....	17
3. AKTIVITETS- OCH TIDPLANER.....	18
3.1. Aktivitets- och tidplan styrgruppen och samverkansgruppen.....	18
3.2. Aktivitets- och tidplan samverkansgruppen.....	19
3.3. Aktivitets- och tidplan utvecklingsgrupperna	23
3.4. Aktivitets- och tidplan övriga aktiviteter	24
4. MYNDIGHETSGEMENSAMMA UTVECKLINGSOMRÅDEN	29
4.1. Rutiner och metoder för att upptäcka våldsutsatta och våldsutövare	29
4.1.1. Innehållet i rutiner och metoder	29
4.1.2. Kännedom om och implementering av rutiner och metoder.....	30
4.1.3. Uppföljning.....	30
4.2. Övergripande information om våld, lagstiftning, skydd och stöd.....	31

4.2.1.	Externt och internt riktad information.....	31
4.2.2.	Information om regionalt och lokalt stöd.....	31
4.3.	Hänvisning till socialtjänst, hälso- och sjukvård samt rättsväsende för berörda individer.....	31
4.3.1.	Mandat och ansvar för agerande vid kännedom om våldsutsatthet eller våldsutövande.....	32
4.4.	Förstärkt stöd till relevant personal med klientkontakt.....	32
4.4.1.	Kompetensutveckling och handledning.....	32
4.4.2.	Särskilt stöd till personal.....	33
5.	REFERENSLISTA.....	34
	BILAGA 1 - UPPDRAGETS ÖVERGRIPANDE MÅL.....	35
5.1.	Det övergripande målet för svensk jämställdhetspolitik och delmål sex.....	35
5.2.	En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor 2017-2026.....	36
5.3.	Istanbulkonventionen.....	36
5.4.	Agenda 2030 för hållbar utveckling.....	38
5.5.	Barnkonventionen.....	38
	BILAGA 2 - REKOMMENDATION TILL ARBETSPLANERNA I UTVECKLINGSGRUPPERNA.....	40
5.6.	Rekommendation till Arbetsplanerna.....	40
	BILAGA 3 - MYNDIGHETSSPECIFIKA UTVECKLINGSÅTGÄRDER OCH MÅLSÄTTNINGAR 2019-2021.....	41
5.7.	Arbetsförmedlingens utvecklingsåtgärder och målsättningar 2019-2021.....	41
5.8.	Försäkringskassans utvecklingsåtgärder och målsättningar 2019-2021.....	44
5.9.	Migrationsverkets utvecklingsåtgärder och målsättningar 2019-2021.....	47
	BILAGA 4 - SOCIALSTYRELSENS ROLL OCH UPPDRAG.....	51
	BILAGA 5 - NNS PILOTVERKSAMHET OCH GRUPP 2.....	53
	BILAGA 6 - MALL FÖR KARTLÄGGNING OCH FORTSATT ARBETE.....	55

1. INLEDNING

1.1. BAKGRUND

I den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor 2017-2026 understryker regeringen att samhället aktivt och systematiskt måste verka för att öka upptäckten av våld.¹ På så vis kan personer med erfarenheter av våld få adekvat stöd och skydd. En god förutsättning för att våldet ska kunna upptäckas är enligt forskning att personal i olika verksamheter ställer frågor om våld.² I Socialstyrelsens dödsfallsutredningar av barn och vuxna som har avlidit med anledning av brott av en närstående eller tidigare närstående person, framkommer det emellertid att olika samhällsaktörers arbete med att fråga om våld generellt sett tycks vara eftersatt. Utredningarna visar att våldet sällan upptäcks om inte den våldsutsatta på eget initiativ berättar om sin utsatthet. Frågor om våld ställs inte alltid i det praktiska arbetet vare sig inom socialtjänsten eller inom hälso- och sjukvården,³ trots befintliga föreskrifter och allmänna råd,⁴ vägledningar och utbildningsmaterial som har tagits fram och spridits till professionen via konferenser, möten och utbildningsinsatser under de senaste åren. Dödsfallsutredningarna har vidare visat att varken Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan eller Migrationsverket har frågat något av de brottsoffer som ingick i utredningarna och som de hade haft kontakt med om erfarenhet av våld.⁵

1.2. UPPDRAG OM ÖKAD UPPTÄCKT AV VÅLD M.M. 2019-2021

Med utgångspunkt i det som beskrivs ovan, beslutade regeringen den 14 juni 2018 att ge Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Migrationsverket och Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram en plan för utökad samverkan för att förbättra upptäckt av våld i nära relationer m.m. 2019-2021

---

¹ En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. I Regeringens skrivelse 2016/17:10. *Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid.*

² Socialstyrelsen 2014a; Nationellt centrum för kvinnofrid 2010. *Att fråga om våldsutsatthet som en del av anamnesen.*

³ Socialstyrelsen 2018. *Dödsfallsutredningar 2016–2017.*

⁴ SOSFS 2014:4. *Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer.*

⁵ Socialstyrelsen 2018. *Dödsfallsutredningar 2016–2017.*

(S2018/03696/JÄM). I Uppdrag om ökad upptäckt av våld m.m. 2019–2021 (S2019/01517/JÄM) från den 29 augusti 2019 uppdrar regeringen åt Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Migrationsverket, Socialstyrelsen och Jämställdhetsmyndigheten att verka för förbättrad upptäckt av våld m.m. med utgångspunkt i den plan på området 2019–2021 som Socialstyrelsen redovisade till regeringen den 29 maj 2019.

Den tidigare uppdragsformuleringen innefattade enbart våld i nära relationer. Med våld i den nya uppdragsformuleringen avses våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt sexuellt våld oberoende av förhållandet mellan gärningsperson och brottsoffer (se avsnitt 2.3.3 för vidare definition av vad som bör innefattas i arbetet med ovan nämnda våldsområden).

Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Jämställdhetsmyndigheten, Migrationsverket och Socialstyrelsen ska samverka i frågor om:

- rutiner och metoder för upptäckt av våldsutsatthet och våldsutövande
- övergripande information om våld, lagstiftning, skydd och stöd
- hänvisning till socialtjänst, hälso- och sjukvård samt rättsväsende för berörda individer och
- förstärkt stöd till relevant personal med klientkontakter

Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Migrationsverket som möter enskilda, ska var och en för sig utveckla arbetet med ovan nämnda frågor gentemot sina målgrupper i sina respektive verksamheter.

Socialstyrelsens roll i uppdraget är att bistå de övriga myndigheterna med kunskap, främst i arbetet kring frågorna som rör rutiner och metoder för upptäckt av våldsutsatthet och våldsutövande men även i de övriga frågorna som regeringen har uppdragit myndigheterna att samverka kring.

Jämställdhetsmyndigheten ansvarar för övergripande samordning, uppföljning och redovisning av såväl de myndighetsspecifika som de myndighetsgemensamma insatserna. Jämställdhetsmyndigheten ska vidare stödja Nationella nätverket för samordningsförbund (NNS), samt följa och utvärdera pilotverksamhet för upptäckt av våld vid några samordningsförbund.

Vid genomförandet av uppdraget ska myndigheterna beakta särskilt utsatta grupper och ett barnrättsperspektiv. Myndigheterna ska inhämta kunskap och erfarenheter från länsstyrelserna, Länsstyrelsen Östergötland,

Kriminalvården, Statens servicecenter, samordningsförbunden, Sveriges kommuner och regioner samt andra relevanta myndigheter.

1.3. FÄRDPLANENS SYFTE

Syftet med följande färdplan är att förtydliga *betydelsen* av ett myndighetsgemensamt arbete mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Jämställdhetsmyndigheten, Migrationsverket och Socialstyrelsen för ökad upptäckt av våld (avsnitt 2.1), *hur* det arbetet ska organiseras (avsnitt 2.2, 2.3) och *vad* som ska innefattas i de myndighetsgemensamma utvecklingsområdena (kapitel 4). I färdplanen redovisas också *aktivitets- och tidplaner* för åren 2020 och 2021, som kommer att revideras under arbetets gång (kapitel 3).

Ett ytterligare syfte med färdplanen är att ange en första beskrivning av *vad* de myndighetsspecifika utvecklingsåtgärderna och målsättningarna inom området ökad upptäckt av våld under åren 2020-2021 på respektive myndighet kommer att omfatta (bilaga 3).

Både de myndighetsgemensamma utvecklingsområdena och de myndighetsspecifika utvecklingsåtgärderna och målsättningarna kommer att utvecklas och tydliggöras inom de tre operativa utvecklingsgrupperna.

Var och en av dessa tre utvecklingsgrupper kommer att ta fram en egen arbetsplan med syfte, målsättningar, baslinje samt aktivitets- och tidplan för arbetet inom sina respektive ansvarsområden (avsnitt 2.3.3).

Vidare är syftet med färdplanen att beskriva hur arbetet med NNS och de samordningsförbund som ingår i NNS pilotverksamhet ska utformas (avsnitt 2.3.4) samt hur samverkan med andra aktörer kommer att se ut (avsnitt 2.3.5).

I följande färdplan presenteras också uppdragets övergripande mål (avsnitt 1.4).

1.4. UPPDRAGETS ÖVERGRIPANDE MÅL

Det övergripande målet för Sveriges jämställdhetspolitik är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sitt eget liv. Utifrån det övergripande målet arbetar regeringen efter sex delmål. Det här uppdraget är en del av måluppfyllelsen av delmål sex, det vill säga ”*Mäns våld mot kvinnor ska upphöra - Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet*”. Regeringens nationella strategi

för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor 2017-2026⁶, som presenteras i regeringens skrivelse 2016/17:10 ”*Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid*”⁷, ska bidra till att uppnå det sjätte jämställdhetspolitiska delmålet. Uppdraget svarar således mot de politiska målsättningarna två och fyra i den nationella strategin, som innebär förbättrad upptäckt av våld och starkare skydd och stöd för våldsutsatta kvinnor och barn samt förbättrad kunskap och metodutveckling.

Vid genomförandet av regeringsuppdraget kommer myndigheterna att utgå från följande formulering i Regeringens nationella strategi om vilken typ av våld som avses: ”Strategin riktar sig mot våld som kvinnor och flickor utsätts för på grund av sitt kön. Den riktar sig också mot våld som kvinnor och flickor utsätts för i särskilt hög grad eller som generellt sett har särskilt svåra konsekvenser för kvinnor och flickor. Även män och pojkar kan vara utsatta för våld från närstående, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck, samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Omvänt kan kvinnor och flickor utsätta närstående för våld, exempelvis i hederssammanhang, och begå brott som rör prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Insatser för enskilda som är utsatta för våld, eller utsätter andra för våld, styrs av regelverk, till exempel inom rättsväsendet samt vård och omsorg, som i grunden är könsneutrala. Sådant våld som huvudsakligen, men inte uteslutande, utövas av män mot kvinnor omfattas i sin helhet av den nationella strategin. När det gäller våld från närstående inklusive hedersrelaterat våld och förtryck, sexualbrott samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål syftar insatser inom strategin till att även motverka mäns och pojkars utsatthet för våld respektive kvinnors och flickors utövande av våld”⁸.

Den nationella strategin överensstämmer i stort med tillämpningsområdet för Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot

---

⁶ En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. I Regeringens skrivelse 2016/17:10. *Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid*.

⁷ Regeringens skrivelse 2016/17:10. *Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid*.

⁸ En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. I Regeringens skrivelse 2016/17:10. *Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid*.

kvinnor och våld i hemmet (2011), den så kallade Istanbulkonventionen, vilket ska beaktas i uppdraget.⁹

Uppdraget är vidare en del av Sveriges genomförande av Agenda 2030 för hållbar utveckling. Inom ramen för Agenda 2030 är det en del av måluppfyllelsen av mål 5; Uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt, liksom mål 16; Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer.¹⁰ Även barnkonventionen, som blev lag i Sverige 1 januari 2020, ska beaktas i uppdraget.¹¹

För en mer utförlig läsning av ovanstående, det vill säga ”Uppdragets övergripande mål”, se bilaga 1.

---

⁹ En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. I Regeringens skrivelse 2016/17:10. *Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid.*

¹⁰ Regeringskansliet 2018. *Handlingsplan Agenda 2030. 2018–2020.*

¹¹ Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter.

2. ORGANISATION AV SAMVERKAN FÖR GENOMFÖRANDE OCH UPPFÖLJNING

2.1. EN GEMENSAM PLATTFORM

Enligt regeringens nationella strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor 2017-2026, kräver ett framgångsrikt arbete för att mäns våld mot kvinnor ska upphöra en förbättrad samverkan och en tydligare styrning för samverkan mellan och inom myndigheter samt mellan berörda aktörer på alla samhällsnivåer. Samverkan mellan berörda aktörer på alla nivåer kan bidra till ett förbättrat genomförande av insatser för den enskilde på lokal nivå.¹²

Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Migrationsverket har liknande utvecklingsbehov och utmaningar i arbetet med ökad upptäckt av mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Dessa kan med fördel adresseras från en gemensam plattform, tillsammans med Socialstyrelsen i en kunskapsstödande roll och Jämställdhetsmyndigheten i en samordnande roll. Myndigheterna kommer många gånger i kontakt med samma personer.

Ett strukturerat kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan myndigheterna kan bidra till ökad samsyn, gemensamt lärande, effektivare arbetsprocesser, samt större likvärdighet i arbetssätt och kommunikation med personer som myndigheterna möter i sina verksamheter. Samverkan kan ge fördjupad kunskap om övriga myndigheters regelverk och förutsättningar samt om situationen för de vuxna och barn som lever med våld och som många gånger är aktuella hos flera myndigheter samtidigt.¹³

I samverkan mellan dessa fem myndigheter kan ett myndighetsgemensamt arbete ta form och resultera i att det myndighetsspecifika arbetet hos Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Migrationsverket utvecklas och förbättras, både i förhållande till målgrupperna liksom för medarbetarna inom respektive verksamhet och myndighet. Det interna arbetet som sker i frågorna på respektive myndighet är i sin tur grundläggande för utformandet av fortsatt samverkan.¹⁴

---

¹² Regeringens skrivelse 2016/17:10. *Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid.*

¹³ Socialstyrelsen 2019. *Plan för utökad samverkan för förbättrad upptäckt av våld i nära relationer.*

¹⁴ Ibid.

2.2. SAMORDNINGSANSVARET

2.2.1. Jämställdhetsmyndighetens roll och ansvar

Jämställdhetsmyndigheten har det övergripande samordningsansvaret inom regeringsuppdraget om ökad upptäckt av våld m.m. 2019–2021, i linje med myndighetens strategiska uppdrag inom jämställdhetspolitiken. I sitt strategiska arbete ska Jämställdhetsmyndigheten stödja de övriga myndigheterna i sin efterlevnad av regeringens skrivelse 2016/17:10 ”*Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid*” och den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor 2017-2026, vid genomförandet av uppdraget.

Jämställdhetsmyndigheten samordnar genomförandet av denna färdplan samt ”*Plan för utökad samverkan för förbättrad upptäckt av våld i nära relationer*”.

Jämställdhetsmyndighetens roll och ansvar innefattar vidare stöd till andra aktörer och deras insatser samt uppföljning och redovisning av uppdragets resultat. Mellan februari och juni 2020 kommer Jämställdhetsmyndigheten att ta fram en uppföljnings- och redovisningsplan för hur de myndighetsgemensamma och de myndighetsspecifika insatserna ska följas upp och redovisas. Jämställdhetsmyndigheten ska också ta fram en utvärderingsplan för hur pilotverksamheten för upptäckt av våld vid några samordningsförbund, som stöds av NNS, ska utvärderas. Vidare ska Jämställdhetsmyndigheten skapa plattformar för samverkan samt erfarenhets- och kunskapsöverföring med övriga myndigheter och aktörer.

I regeringsuppdraget medverkar Jämställdhetsmyndigheten med medarbetare från avdelningarna Nationella strategin för att motverka mäns våld mot kvinnor, Analys och uppföljning samt Kommunikation.

Senast den 31 mars 2022 ska Jämställdhetsmyndigheten lämna en samlad redovisning av uppdraget till Regeringskansliet.

2.2.2. Extern kommunikation inom uppdraget

Utifrån Jämställdhetsmyndighetens strategiska uppdrag inom jämställdhetspolitiken, bidrar myndigheten med en kommunikatör i uppdraget. Kommunikatören kan bistå med både expertkunskap och övergripande samordningsansvar i frågor kring hur uppdragets resultat och goda exempel ska kommuniceras. Jämställdhetsmyndigheten planerar för att en kommunikatör ska ingå i en av de tre utvecklingsgrupperna (se avsnitt 2.3.3). En kommunikationsstrategi för uppdraget kommer att presenteras för styrgruppen den 9 oktober 2020.

2.3. ARBETETS ORGANISERING

2.3.1. Styrgruppen

En styrgrupp har tillsatts inom uppdraget, för det operativa samverkansarbetet i utvecklingsgrupperna.¹⁵ Styrgruppen fattar de övergripande besluten inom uppdraget och består av avdelnings- eller enhetschefer från Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Jämställdhetsmyndigheten, Migrationsverket och Socialstyrelsen. Styrgruppen träffas en gång per halvår. Mötena bereds av samverkansgruppen och Jämställdhetsmyndigheten ansvarar för att upprätta och skicka ut dagordning samt ta minnesanteckningar.

2.3.2. Samverkansgruppen

I samverkansgruppen sitter en representant från varje myndighet, med undantag för Jämställdhetsmyndigheten som deltar med två medarbetare. Samverkansgruppen har en beredande funktion gentemot styrgruppen och tar vissa beslut kopplade till utvecklingsgrupperna och det gemensamma övergripande arbetet. Samverkansgruppens funktion är vidare att samordna och följa upp utvecklingsgruppernas arbete. Det innebär att samverkansgruppen ska stödja utvecklingsgruppernas myndighetsgemensamma utvecklingsarbete och de myndighetsspecifika utvecklingsåtgärderna och målsättningarna. Utifrån sin samordnande roll ansvarar Jämställdhetsmyndigheten för att bereda möten, upprätta och

---

¹⁵ Socialstyrelsen 2019. *Plan för utökad samverkan för förbättrad upptäckt av våld i nära relationer.*

skicka ut dagordning samt ta minnesanteckningar. Samverkansgruppen sammanträder varannan månad.

2.3.3. Utvecklingsgrupperna

I de tre utvecklingsgrupperna som har satts samman inom ramen för uppdraget och som samordnas av Försäkringskassan, Migrationsverket och Socialstyrelsen operationaliseras arbetet. Det innebär att såväl det myndighetsgemensamma som det myndighetsspecifika arbetets utformning diskuteras i dessa grupper. I varje utvecklingsgrupp sitter en representant från Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Migrationsverket, Jämställdhetsmyndigheten och Socialstyrelsen. Den myndighet som leder respektive utvecklingsgrupp ansvarar för att sammankalla övriga gruppdeltagare, upprätta och skicka ut dagordning samt delegera ansvaret för minnesanteckningar. Ett datum för ett första möte för respektive utvecklingsgrupp finns utsatt i denna färdplan (se avsnitt 3.3).

Var och en av de tre utvecklingsgrupperna kommer att ta fram en egen arbetsplan med syfte, målsättningar, baslinje samt aktivitets- och tidplan för arbetet inom sina respektive ansvarsområden, som synkroniserar med samverkansgruppens och styrgruppens arbete. Utvecklingsgrupperna kommer att sammanträda med ett tidsintervall på ungefär sex veckor.

Utvecklingsgrupperna är arbetande grupper. Det innebär att deltagarna i respektive utvecklingsgrupp kommer att tilldelas arbetsuppgifter som var och en av dem förväntas arbeta med mellan mötestillfällena. Arbetet i dessa grupper ska vara rättssäkert och evidensbaserat, det vill säga utgå från bästa tillgängliga vetenskapliga underlag och gällande rättsläge på området. Jämställdhetsmyndighetens roll är att stödja och följa arbetet i respektive grupp (se avsnitt 2.2.1).

Utvecklingsgruppernas deltagare återrapporterar kontinuerligt till sin egen myndighetsansvariga person, som i sin tur rapporterar till samverkansgruppen, vilken har en beredande funktion gentemot styrgruppen. Utvecklingsgrupperna lämnar även årliga skriftliga redovisningar till Jämställdhetsmyndigheten. Varje medarbetare i utvecklingsgrupperna beräknas avsätta mellan 20-30 procent av ordinarie arbetstid för uppdraget.

Utifrån det första regeringsuppdraget (S2018/03696/JÄM) har Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Migrationsverket och Socialstyrelsen tillsammans identifierat myndighetsgemensamma

utvecklingsområden i ”*Plan för utökad samverkan för förbättrad upptäckt av våld i nära relationer*”, kopplade till de frågor som regeringen uppdrog myndigheterna att samverka kring i uppdraget.

De fyra myndigheterna ombads samverka i frågor om rutiner och metoder för upptäckt av våldsutsatthet och våldsutövande, övergripande information om våld, lagstiftning, skydd och stöd, hänvisning till socialtjänst, hälso- och sjukvård samt rättsväsende för berörda individer och förstärkt stöd till relevant personal med klientkontakter.¹⁶

De tre utvecklingsgrupperna har i uppgift att revidera och operationalisera dessa identifierade myndighetsgemensamma utvecklingsområden och, som ovan nämnt, ta fram en egen operativ arbetsplan för fortsatt arbete framåt inom sina ansvarsområden. Varje utvecklingsgrupp har egna ansvarsområden, utifrån de frågor som regeringen har uppdragit myndigheterna att samverka kring.

Utvecklingsgruppernas ansvarsområden är följande:

Socialstyrelsen samordnar en utvecklingsgrupp som ansvarar för:

1. Rutiner och metoder för upptäckt av våldsutsatthet och våldsutövande.

Migrationsverket samordnar en utvecklingsgrupp som ansvarar för:

2. Övergripande information om våld, lagstiftning, skydd och stöd.
3. Hänvisning till socialtjänst, hälso- och sjukvård samt rättsväsende för berörda individer.

Försäkringskassan samordnar en utvecklingsgrupp som ansvarar för:

4. Förstärkt stöd till relevant personal med klientkontakter.

Eftersom det nya regeringsuppdraget (S2019/01517/JÄM) omfattar fler våldsområden än våld i nära relationer så som det var formulerat i det första regeringsuppdraget (S2018/03696/JÄM) kommer utvecklingsgrupperna säkerställa att respektive ansvarsområde omfattar våld i nära relationer,

---

¹⁶ Socialstyrelsen 2019. *Plan för utökad samverkan för förbättrad upptäckt av våld i nära relationer*.

hedersrelaterat våld och förtryck inklusive barnnäktenskap, tvångsäktenskap, vilseledande till äktenskapsresa och könsstympning av flickor och kvinnor, sexuell exploatering av barn, prostitution och människohandel för sexuella (och andra) ändamål samt sexuella trakasserier och övergrepp.

Vidare ska, om möjligt, tydliga rutiner utformas och finnas tillgängliga vid upptäckt av våldsutövande och information utarbetas som riktar sig till våldsutövare.

Särskild utsatthet ska även beaktas inom utvecklingsgruppernas respektive ansvarsområde. I regeringsuppdraget omnämns personer med funktionsnedsättningar, personer med erfarenhet av missbruk och/eller drogberoende samt barn som tre exempel på särskilt utsatta grupper i förhållande till våldet. Rekommendationer och skyldigheter avseende anmälan till socialnämnden vid kännedom eller misstanke om att ett barn far illa ska vara tydliga och tillgängliga för all personal inom varje myndighet. Även ålder, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning och socioekonomiska förutsättningar bör beaktas. Utvecklingsgrupperna ska således säkerställa att arbetet utgår från diskrimineringsgrunderna och att ett intersektionellt perspektiv såväl som ett barnrättsperspektiv tas i beaktande och skär genom alla ansvarsområden vid genomförandet av uppdraget. Arbetet i de olika utvecklingsgrupperna behöver också genomsyras av ett etiskt förhållningssätt.

I kapitel 4 presenteras utvecklingsgruppernas ansvarsområden närmare. Det är emellertid upp till varje utvecklingsgrupp att formulera ett syfte och målsättningar med sitt arbete. Exakt *vad* utvecklingsgrupperna väljer att arbeta med och *hur* utvecklingsarbetet specifikt kommer att utformas, måste varje grupp ta ställning till och arbeta fram en struktur för i sin arbetsplan. Ett framgångsrikt arbete förutsätter emellertid en kartläggning/baslinje av vad inom respektive ansvarsområde som är befintligt och vad som saknas i förhållande till uppdragets samverkansfrågor och ovan nämnda våldsområden, särskilt utsatta grupper och olika perspektiv (för inspiration se bilaga 6).

Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Migrationsverket har också formulerat myndighetsspecifika utvecklingsåtgärder och målsättningar utifrån ovan nämnda områden för 2019-2021. Dessa följs upp minst en gång per år, med återrapportering till Jämställdhetsmyndigheten som

sammanställer dessa rapporter. De myndighetsspecifika utvecklingsåtgärderna och målsättningarna återfinns i bilaga 3.

2.3.4. Nationella nätverket för samordningsförbund (NNS) och samordningsförbunden

Jämställdhetsmyndigheten ska inom ramen för regeringsuppdraget stödja NNS samt följa och utvärdera pilotverksamhet för upptäckt av våld vid några samordningsförbund. Pilotverksamheten ska, med stöd av NNS, pröva hur förbunden kan samordna såväl insatser för att upptäcka våld som stödinsatser för våldsutsatta.

NNS erhåller 1 000 000 kronor av Jämställdhetsmyndigheten efter ansökan, årligen, inom ramen för regeringsuppdraget.

Jämställdhetsmyndigheten ska främst stödja NNS med ekonomiska medel. Utöver det stödet har Jämställdhetsmyndigheten erbjudit sig att bjuda in till möten med NNS. Dessa möten hålls med jämna mellanrum. NNS kan även kontakta Jämställdhetsmyndigheten och övriga myndigheter inom uppdraget, vid behov.

Det är viktigt med informationsöverföring mellan nationell nivå och den regionala och lokal nivån. Denna informationsöverföring sker främst på mötena mellan Jämställdhetsmyndigheten och NNS.

Jämställdhetsmyndigheten informerar om arbetet i samverkansgruppen och utvecklingsgrupperna på mötena mellan Jämställdhetsmyndigheten och NNS. NNS informerar om arbetet i de samordningsförbund som ingår i pilotverksamheten.

Därutöver följer och utvärderar Jämställdhetsmyndigheten de samordningsförbund som ingår i pilotverksamheten för upptäckt av våld.

Pilotverksamhet för upptäckt av våld ska bedrivas under en period om 18 månader. I den mån erfarenheter och utvärderingsresultat från pilotverksamheterna visar ett positivt utfall bör dessa kunna spridas genom regionala spridningskonferenser. Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Jämställdhetsmyndigheten, Migrationsverket och Socialstyrelsen är positiva till ett sådant förslag, då det går i linje med en utökad samverkan för att på ett systematiskt sätt öka upptäckten av våld.

Samordningsförbunden kommer vidare att med jämna mellanrum bjudas in till samverkansgruppens möten för ett kunskaps- och erfarenhetsutbyte (se avsnitt 2.3.5).

En presentation av samtliga sju samordningsförbund inom pilotverksamheten och en ytterligare grupp som ingår i uppdraget återfinns i bilaga 5.

2.3.5. Samverkan med andra myndigheter och aktörer

Vid genomförandet av regeringsuppdraget är det relevantt att samverka med andra myndigheter, intresseorganisationer, experter och civilsamhällesaktörer för att utbyta erfarenheter samt inhämta och sprida kunskap. Istället för att ha en referensgrupp har samverkansgruppen beslutat att bjuda in relevanta myndigheter och aktörer till samverkansgruppens möten för ett kunskaps- och erfarenhetsutbyte. Dessa möten utgår från de frågor som regeringen har gett myndigheterna i uppgift att samverka kring inom regeringsuppdraget och utifrån olika temaområden såsom exempelvis; barn (Barnafrid, Barnombudsmannen, ECPAT Sverige, Maskrosbarn, Stiftelsen Allmänna Barnhuset, med flera); våldsutsatta (Läkare i världen, Roks, Unizon, metoo-uppropan om särskild utsatthet, Varken Hora Eller Kuvad, med flera); våldsutövare (Frivården, Kriminalvården, Manscentrum - kriscentrum för män, Polismyndigheten, Utvecklingscentrum, Åklagarmyndigheten, med flera); liksom olika kunskapsfrågor generellt (Länstyrelsen i Östergötlands län, länsstyrelserna, Nationellt Centrum för Kvinnofrid, NNS, samordningsförbunden, Skatteverket, Statens servicecenter, Sveriges Kommuner och Regioner, med flera).

Syftet med dessa tematräffar är dels att skapa bättre förutsättningar för ett mer fördjupat samtal inom respektive område, dels att bidra till ett mer långsiktigt erfarenhets- och kunskapsutbyte mellan myndigheter och mellan myndigheter och övriga aktörer.

Jämställdhetsmyndigheten ansvarar för att bjuda in aktörer till samverkansgruppsmötena. Samverkansgruppen förbereder tillsammans olika frågeställningar inför dessa mötestillfällen. Tidsbehov för mötena beräknas till 1,5 timme per gång.

3. AKTIVITETS- OCH TIDPLANER

Nedan följer en presentation av inplanerade möten mellan styrgruppen och samverkansgruppen (3.1), samverkansgruppsmöten (3.2), utvecklingsgruppsmöten (3.3) och övriga aktiviteter (3.4), samt en beskrivning av syftet med vissa av de övriga aktiviteterna. De olika aktivitets- och tidplanerna kommer eventuellt att justeras under arbetets gång. Den som är ansvarig för att tillhandahålla en lokal inför ett mötestillfälle har också i uppgift att bjuda in till mötet via Outlook.

3.1. AKTIVITETS- OCH TIDPLAN STYRGRUPPEN OCH SAMVERKANSGRUPPEN

I följande aktivitets- och tidplan presenteras inplanerade mötestillfällen och aktiviteter för styrgruppen och samverkansgruppen. Aktivitets- och tidplanen kommer att uppdateras under arbetets gång.

Aktivitet	Samman kallande	Datum	Tidpunkt och plats	Beslut
2020				
Styrgruppsmöte	Jämställdhetsmyndigheten	6 mars	13.00-15.00 Socialstyrelsen	Färdplan
Styrgruppsmöte	Jämställdhetsmyndigheten	9 oktober	13.00-15.00 Digitalt möte	Kommunikationsstrategin Reviderad färdplan Utvärderingsplan för pilotverksamheten för upptäckt av våld vid några samordningsförbund Uppföljnings- och redovisningsplan för myndighetsarbetet

2021

Styrgruppsmöte	Jämställdhetsmyndigheten	16 april	13.00-15.00 Digitalt möte	Reviderad färdplan GD-möte
Styrgruppsmöte	Jämställdhetsmyndigheten	15 oktober	13.00-15.00 Digitalt möte	Reviderad färdplan Konferens Samlad redovisning PM

3.2. AKTIVITETS- OCH TIDPLAN SAMVERKANSGRUPPEN

I följande aktivitets- och tidplan presenteras samverkansgruppens inplanerade mötestillfällen och aktiviteter. Aktivitets- och tidplanen kommer att uppdateras under arbetets gång.

Aktivitet	Samman- kallande	Datum	Tidpunkt och plats	Erfarenhet- och kunskapsutbyte
2020				
Samverkans- gruppsmöte Internat	Jämställdhets- myndigheten	14-15 januari	Lidingö, Stockholm	Planering inför 2020- 2021. Färdplan utarbetas.
Samverkans- gruppsmöte	Jämställdhets- myndigheten	6 mars	09.00-12.00 Socialstyrelsen	Presentation av dödsfalls- utredningarna, Färdplanen
Samverkans- gruppsmöte	Jämställdhets- myndigheten	6 mars	12.00-13.00 Lunchrestaurang vid Socialstyrelsen	Förberedande inför styrgruppsmötet den 6 mars
Samverkans- gruppsmöte	Jämställdhets- myndigheten	14 april	13.00-15.00 Digitalt möte	Risikanalysmöte gällande Covid-19
Samverkans- gruppsmöte	Jämställdhets- myndigheten	11 maj	11.00-12.00 Digitalt möte	Risikanalysmöte gällande Covid-19

Samverkans- gruppsmöte	Jämställdhets- myndigheten	14 maj	09.00-15.00 Digitalt möte	Planering
Samverkans- gruppsmöte	Jämställdhets- myndigheten	4 juni	09.00-10.30 Digitalt möte 10.45-12.00 Digitalt möte	NNS och Samordnings- förbundet Karlskoga- Degerfors Planering
Samverkans- gruppsmöte	Jämställdhets- myndigheten	22 juni	12.30-16.00 Digitalt möte	Planering
Samverkans- gruppsmöte	Jämställdhets- myndigheten	28 augusti	09.00-10.30 Digitalt möte 11.00-15.00 Digitalt möte	Skatteverket och Statens servicecenter Skyddade personuppgifter Planering
Planeringsdag 1 samverkans- gruppen	Jämställdhets- myndigheten	6 oktober	09.00-15.00 Digitalt möte	Planering och tid för reflektion och diskussion
Samverkans- gruppsmöte	Jämställdhets- myndigheten	9 oktober	09.00-12.00 Digitalt möte	Förberedande inför styrgruppsmötet den 9 oktober Planering
Samverkans- gruppsmöte	Jämställdhets- myndigheten	18 november	09.00-10.30 Digitalt möte 11.00-15.00 Digitalt möte	Barnafrid vid Linköpings universitet Barn och ungas utsatthet för våld Planering

Samverkans- gruppsmöte	Jämställdhets- myndigheten	10 december	09.00-10.30 Digitalt möte	Nationella kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck Länsstyrelsen i Östergötlands län Barnäktenskap, tvångsäktenskap, könsstympning av flickor och kvinnor, vilseledande till tvångsäktenskapsresa
			11.00-15.00 Digitalt möte	Årsummering 2020
2021				
Samverkans- gruppsmöte Internat	Jämställdhets- myndigheten	13-14 januari	09.00-15.00 Digitalt internat	Uppföljning av 2020 och planering inför 2021
Samverkans- gruppsmöte	Jämställdhets- myndigheten	25 februari	09.00-15.00 Digitalt möte	Inför GD-möte/Nationella kompetensteamet HRV
Samverkans- gruppsmöte	Jämställdhets- myndigheten	22 mars	13.00-15.00 Digitalt möte	Planering GD-möte
Samverkans- gruppsmöte	Jämställdhets- myndigheten	16 april	09.00-12.00 Digitalt möte 12.00-13.00 Digitalt möte	Förberedande inför styrgruppsmötet den 16 april
Samverkans- gruppsmöte	Jämställdhets- myndigheten	16 april	13.00 - 15.00	GD-möte
Planeringsdag 2 samverkans- gruppen	Jämställdhets- myndigheten	5 maj	09.00-15.00 Digitalt möte	Planering och tid för reflektion och diskussion

Planeringsdag 3 samverkans- gruppen	Jämställdhets- myndigheten	19 maj	09.00-15.00 Digitalt möte	Planering ECDV/Almedalen Samverkansmöte med /SKR/LST
Samverkans- gruppsmöte	Jämställdhets- myndigheten	24 maj	13.00-16.00 Digitalt möte	Inställt
Samverkans- gruppsmöte	Jämställdhets- myndigheten	3 juni	09.00-15.00 Digitalt möte	Inställt
Planeringsdag 4 Samverkans- grupp	Jämställdhets- Myndigheten	2 juni	09.00-15.00 Digitalt möte	Konferens, ECDV
Samverkans- gruppsmöte	Jämställdhets- Myndigheten	18 juni	13.00-14.00 Digitalt möte	Kampanj
Samverkans- gruppsmöte	Jämställdhets- myndigheten	2 september	09.00-15.00 Digitalt möte	Samlad redovisning planering
Planeringsdag 5 Samverkans- grupp	Jämställdhets myndigheten	30 september	09.00-15.00 Digitalt möte	Samordnings- förbundet Skellefteå- Norsjö
Samverkans- gruppsmöte	Jämställdhets- myndigheten	15 oktober	09.00-15.00 Digitalt möte	Förberedande inför styrgruppsmötet den 15 oktober
Planeringsdag 6 Samverkans- grupp	Jämställdhets myndigheten	28 oktober	09.00-15.00 Digitalt möte	Samverkansmöte Kriminalvården med fokus på Predov och RVP
Samverkans- gruppsmöte	Jämställdhets- myndigheten	16 december	09.00-15.00 Ev. fysiskt möte Kvällsaktivitet	Årsummering 2021 Julavslutning

3.3. **AKTIVITETS- OCH TIDPLAN UTVECKLINGSGRUPPERNA**

I följande aktivitets- och tidplan är första mötestillfället för respektive utvecklingsgrupp utsatt. Aktivitets- och tidplanen kommer att uppdateras under arbetets gång i respektive utvecklingsgrupps arbetsplan.

Aktivitet	Samman kallande	Datum	Tidpunkt och plats	Erfarenhet- och kunskapsutbyte
Socialstyrelsens grupp	Socialstyrelsen	23 mars	13.00-15.00 Socialstyrelsen	Arbetsplan, aktivitets- och tidplan
Försäkringskassans grupp	Försäkringskassan	9 mars	13.00-16.00 Försäkringskassan	Arbetsplan, aktivitets- och tidplan
Migrationsverkets grupp	Migrationsverket	16 mars	10.00-16.00 Migrationsverket	Arbetsplan, aktivitets- och tidplan

3.4. AKTIVITETS- OCH TIDPLAN ÖVRIGA AKTIVITETER

I följande aktivitets- och tidplan presenteras övriga aktiviteter. Aktivitets- och tidplanen kommer att uppdateras under arbetets gång. Nedan beskrivs även syftet med ett studiebesök i ett annat land än Sverige, syftet med kunskapshöjande webinarier för utvecklingsgrupperna och samverkansgruppen, syftet med ett deltagande på den fjärde europeiska konferensen om våld i hemmet 2021 och syftet med en konferens 2021.

Aktivitet	Samman kallande	Datum	Tidpunkt och plats	Tema
2020				
Almedalen Besked om att Almedalen ställs in 2 april med anledning av Covid-19.	Jämställdhetsmyndigheten	juli		Beslut taget av styrgruppen den 6 mars 2020 om att inte delta år 2020.
Kunskaps- höjande webbinarie	Jämställdhetsmyndigheten i samråd med Försäkringskassan	3 september	13.00-14.00	Särskild utsatthet Socialstyrelsen och Jämställdhetsmyndigheten
Kunskaps- höjande webbinarie	Jämställdhetsmyndigheten i samråd med Försäkringskassan	7 september	13.00-14.00	Sex mot ersättning/prostitution och människohandel Socialstyrelsen och Jämställdhetsmyndigheten

Fältbesök samordningsförbund	Jämställdhetsmyndigheten	10 september	Karlstad	Inställt 2020 med anledning av Covid-19
Studiebesök	Jämställdhetsmyndigheten	5-7 oktober		Inställt 2020 med anledning av Covid-19.
Kunskaps- höjande webbinarie	Jämställdhetsmyndigheten i samråd med Försäkringskassan	13 oktober Digitalt	12.00-13.00	Orosanmälan av barn och information om kunskaps-guiden.se Social-styrelsen
FN:s internationella dag för avskaffandet av våld mot kvinnor	Jämställdhetsmyndigheten	Den 25 november och under hela veckan ”en vecka fri från våld”		Deltagande i TV4 Nyhetsmorgon, Facebooksändning samt information på samtligas sociala medier och hemsidor.
Kunskaps- höjande webbinarie	Jämställdhetsmyndigheten i samråd med Försäkringskassan	12 november Digitalt	13.00-14.00	Heders-relaterat våld och förtryck Jämställdhetsmyndigheten
Kunskaps- höjande webbinarie	Jämställdhetsmyndigheten i samråd med Försäkringskassan	1 december Digitalt	13.00-14.00	Vålds-utövande Kriminalvården och Manscentrum

2021					
Inspirationsdag	Jämställdhetsmyndigheten	15 januari	09.00-15.45 Digital dag	Utvecklingsgrupperna	
Kunskaps- höjande webbinarie	Jämställdhetsmyndigheten i samråd med Migrationsverket	20 januari	13.00 -14.00 Digitalt	HBTQI- perspektiv och vålds- utsatthet	
Kunskaps- Höjande webbinarie	Jämställdhetsmyndigheten i samråd med Samordningsförbunden	23 april	13.00 – 14.30 Digitalt	Att ställa frågor om våld i praktiken, utmaningar i handläggning	
Kunskaps- höjande webbinarie	Jämställdhetsmyndigheten	14 juni	13.00-14.30 Digitalt	Ökad upptäckt av våld – ett arbetsgivarpe rspektiv	
Almedalen	Jämställdhetsmyndigheten	juli		Inställt 2021 med anledning av Covid-19	
ECDV Ljubljana, Slovenien		13 - 15 september	Digital konferens	Lärdomar och goda exempel	
Spridningskonferens	Jämställdhetsmyndigheten	1 december	Digital konferens	Lärdomar och goda exempel, vikten av ledning och styrning	

Studiebesök, ~~oktober 2020~~ - syfte och planering

Syftet med ett studiebesök är att de samverkande myndigheterna gemensamt ska få möjlighet att ta del av goda exempel och lärdomar från ett land där arbetet med hedersrelaterat våld och förtryck samt arbetet med våldsutövare har varit särskilt framgångsrikt. Avsikten med studiebesök generellt inom uppdraget är att de samverkande myndigheterna tillsammans ska kunna utbyta betydelsefulla erfarenheter och kunskaper inom arbetet med ökad upptäckt av våld, även med aktörer utanför uppdragets ramar.

Kunskapshöjande webinarier för utvecklingsgrupperna och samverkansgruppen

Syftet med de kunskapshöjande webinarierna är att ge alla som arbetar i samverkan, inom uppdraget, möjlighet till ett strukturerat kunskaps- och erfarenhetsutbyte. Dessa tillfällen kan bidra till en ökad samsyn och ett gemensamt lärande. Det är ett tryggt rum, inom vilket det finns möjlighet att ställa frågor och sedan diskutera de olika temaområdena vidare i respektive utvecklingsgrupp.

The 4th European Conference on Domestic violence

Den 13-15 september 2021 arrangerades den fjärde europeiska konferensen om våld i hemmet: The 4th European Conference on Domestic Violence, i Ljubljana.

Denna konferens är ett viktigt internationellt sammanhang där syftet är att sammanföra forskare, akademiker, studenter, yrkesverksamma, praktiker och beslutsfattare från Europa och hela världen för att dela och bygga kunskap och erfarenheter i en lång rad frågor som rör mäns våld mot kvinnor. På konferensen presenterades uppdrag om ökad upptäckt av våld och myndigheternas arbete i samverkan samt resultaten hittills inom uppdraget.

Konferens 1 december 2021 - syfte och planering

Syftet med konferensen är både att presentera konkreta resultat och goda exempel från arbetet inom regeringsuppdraget och att visa på fördelarna med samverkan kring frågor om ökad upptäckt av våld. Tanken är att på så vis kunna inspirera andra myndigheter och samhällsaktörer till att arbeta på liknande sätt.

Målgruppen för konferensen är således ledning och styrning från de myndigheter som har deltagit i arbetet samt från övriga myndigheter, liksom högre tjänstepersoner och personer med för arbetet relevanta nyckelroller, högre politiker och andra väsentliga aktörer i Sverige. NNS, de sju samordningsförbunden som ingår i NNS pilotverksamhet samt övriga aktörer som har deltagit med kunskap och erfarenheter inom ramen för uppdraget bör också bjudas in.

Jämställdhetsmyndigheten tar fram ett förslag gällande plats, tidsåtgång, rimligt resursbehov och ändamålsenligt upplägg för konferensen. Förslaget diskuterades i samverkansgruppen och presenterades sedan under styrgruppsmötet den 9 oktober 2020 och vidare under styrgruppsmöte den 16 april 2021.

4. MYNDIGHETSGEMENSAMMA UTVECKLINGSOMRÅDEN

Nedan presenteras myndighetsgemensamma utvecklingsområden som har identifierats i ”*Plan för utökad samverkan för förbättrad upptäckt av våld i nära relationer*”. Texten har uppdaterats på vissa ställen, utifrån beslut som togs på det myndighetsgemensamma internatet den 14-15 januari 2020.

Meningen är att de tre utvecklingsgrupperna, som samordnas av Försäkringskassan, Migrationsverket och Socialstyrelsen, ska vidareutveckla dessa utvecklingsområden i ett gemensamt kunskaps- och erfarenhetsutbyte. I sina respektive arbetsplaner kommer varje grupp att förtydliga vad som ska göras och hur detta arbete ska genomföras och implementeras.

4.1. RUTINER OCH METODER FÖR ATT UPPTÄCKA VÅLDSUTSATTA OCH VÅLDSUTÖVARE

Ett myndighetsgemensamt arbete på området föreslås framför allt fokusera på innehållet i rutiner och metoder, huruvida rutiner och metoder är kända och hur dessa kan implementeras i verksamheterna, samt uppföljning av hur rutiner och metoder följs.

4.1.1. Innehållet i rutiner och metoder

Enligt regeringsuppdraget ska myndigheterna vid genomförandet av uppdraget beakta våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck inklusive barnnäktenskap, tvångsäktenskap, vilseledande till äktenskapsresa och könsstympning av flickor och kvinnor, sexuell exploatering av barn, prostitution och människohandel för sexuella (och andra) ändamål samt sexuella trakasserier och övergrepp. Även särskild sårbarhet på grund av till exempel funktionsnedsättning och erfarenhet av missbruk och/eller drogberoende ska beaktas. Därtill ska rekommendationer och skyldigheter avseende anmälan till socialnämnden vid kännedom eller misstanke om att ett barn far illa vara tydliga och tillgängliga för all personal inom varje myndighet. Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Migrationsverket har ett behov av att utveckla, fördjupa och revidera befintliga rutiner och metoder på området i allmänhet. Dessutom behöver kunskapen kring rutiner och metoder för upptäckt av våldsutövare, hedersrelaterat våld och förtryck

(inklusive barnäktenskap, tvångsäktenskap, vilseledande till äktenskapsresa och könsstympning av flickor och kvinnor) samt våldsutsatta med särskild sårbarhet utvecklas.

4.1.2. Kännedom om och implementering av rutiner och metoder

Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Migrationsverket har ett behov av att göra rutiner och metoder avseende upptäckt av mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer kända och implementerade internt inom myndigheterna.

4.1.3. Uppföljning

Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Migrationsverket har ett behov av att säkerställa såväl efterlevnad som utveckling av rutiner och metoder för att upptäcka mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Hur uppföljningen ska gå till kan behöva diskuteras på ett myndighetsövergripande plan. Om intentionen exempelvis är att handläggare rutinmässigt ska ställa frågor om våld är det viktigt att följa upp hur vanligt det är att de ställer sådana frågor. Respektive myndighet behöver undersöka hur handläggare upplever att det är att informera alternativt ställa frågor om våld, vilka hinder som kan finnas för att ställa frågor om våld, om handläggare får det stöd och den handledning de behöver, hur frågor och frågesituationer upplevs av personer som tillfrågas och inte minst om det har lett till att personer med erfarenheter av våld har kunnat hänvisas vidare till socialtjänst, hälso- och sjukvård och/eller rättsväsende. En myndighetsövergripande samverkan kan på detta område handla om att undersöka hur redan befintliga metoder för systematisk uppföljning¹⁷, där det är relevant, skulle kunna användas eller anpassas efter behoven och förutsättningarna hos de respektive myndigheterna.

---

¹⁷ Systematisk uppföljning innebär att dokumentera arbetet med enskilda personer och att sammanställa information på gruppnivå i syfte att utveckla och förbättra verksamheten. Systematisk uppföljning är en förutsättning för att kunna arbeta kunskapsbaserat. Se: Socialstyrelsen 2014b.

4.2. ÖVERGRIPANDE INFORMATION OM VÅLD, LAGSTIFTNING, SKYDD OCH STÖD

Myndighetssamverkan på området övergripande information om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer, lagstiftning, skydd och stöd föreslås framför allt se närmare på hur externa informationsinsatser kan utvecklas. Samverkande parter behöver också identifiera och utveckla former för att sprida information om regionalt och lokalt stöd för våldsutsatthet respektive våldsutövande.

4.2.1. Externt och internt riktad information

Migrationsverket har övergripande muntlig och skriftlig information om våld, lagstiftning, skydd och stöd på flera språk riktad till asylsökande. Informationen innehåller även hänvisningar till hälso- och sjukvården och Kvinnofridslinjen. Motsvarande information riktad till personer som kommer i kontakt med Arbetsförmedlingen eller Försäkringskassan finns inte framtagen i dagsläget. Migrationsverkets arbete med riktad information till asylsökande kan fungera som vägledning inför ett liknande informationsarbete på Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan.

4.2.2. Information om regionalt och lokalt stöd

Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Migrationsverket saknar information om det skydd och stöd som finns regionalt och lokalt vid våldsutsatthet. Motsvarande gäller även för information till våldsutövande som vill få stöd och hjälp med att upphöra med sitt beteende. Ett myndighetsgemensamt arbete kan här handla om att tillsammans med till exempel länsstyrelserna identifiera befintligt stöd regionalt och lokalt, samt tillgängliggöra information om stödet för såväl medarbetare som personer som respektive myndighet kommer i kontakt med i sina verksamheter.

4.3. HÄNVISNING TILL SOCIALTJÄNST, HÄLSO- OCH SJUKVÅRD SAMT RÄTTSVÄSENDE FÖR BERÖRDA INDIVIDER

Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Migrationsverket har i varierande grad rutiner för att hänvisa berörda individer till socialtjänst, hälso- och sjukvård samt rättsväsende.

4.3.1. Mandat och ansvar för agerande vid kännedom om våldsutsatthet eller våldsutövande

Här behöver de respektive myndigheterna tydliggöra sitt mandat och sitt ansvar för att agera vid kännedom om våldsutsatthet eller våldsutövande. En samverkan och ett erfarenhetsutbyte mellan myndigheterna på detta område föreslås framför allt fokusera på hur rutiner för att hänvisa personer vidare till rätt instanser kan säkerställas på respektive myndighet.

4.4. FÖRSTÄRKT STÖD TILL RELEVANT PERSONAL MED KLIENTKONTAKT

Ett myndighetsgemensamt arbete på detta område föreslås framför allt fokusera på kompetensutveckling och handledning, men även på särskilt stöd till personal utifrån ett arbetsmiljöperspektiv.

4.4.1. Kompetensutveckling och handledning

Det är av stor vikt att personal får kompetensutveckling och handledning i frågor som rör mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Inspektionen för socialförsäkringen har granskat Försäkringskassans arbete med att upptäcka våld i nära relationer och konstaterar att när handläggare ställer frågor om våld, vet de inte alltid hur de ska hantera de svar de får: ”Om handläggarna ska ställa frågor om våldsutsatthet måste de ha kompetens och förutsättningar för att föra sådana samtal, som i många fall är svåra.”¹⁸ Samverkan kring kompetensutveckling och handledning kan utvecklas ytterligare, inte minst genom att inkludera andra myndigheters erbjudanden om nätverkande och informationsutbyte i syfte att ge förstärkt stöd till relevant personal.

---

¹⁸ Inspektionen för socialförsäkringen 2018.

4.4.2. Särskilt stöd till personal

Att samtala med personer om svåra frågor som våldsutsatthet och våldsutövande kan innebära att personal själva kan behöva stöd för att bearbeta berättelser som de fått ta del av. Personal kan även ha egna erfarenheter av våld som kan komma upp till ytan när en organisation börjar arbeta systematiskt med att upptäcka våld. Ett erfarenhetsutbyte mellan myndigheterna kring hur arbetsgivare kan agera stödjande gentemot personal i sådana situationer är viktigt.

5. REFERENSLISTA

Inspektionen för socialförsäkringen 2018. *Social problematik och sjukskrivning – handläggning*. Rapport 2018:8

Nationellt centrum för kvinnofrid 2010. *Att fråga om våldsutsatthet som en del av anamnesen*. Uppsala: NCK-rapport 2010:4.

Regeringens skrivelse (Skr. 2016/17:10). *Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid*.

Regeringskansliet. *Handlingsplan Agenda 2030*. 2018–2020. Finansdepartementet. Fi 2018:3.

Socialstyrelsen 2014a. *Att vilja se, vilja veta och att våga fråga. Vägledning för att öka förutsättningarna att upptäcka våldsutsatthet*. Artikelnummer: 2014-10-30.

Socialstyrelsen 2014b. *Systematisk uppföljning – beskrivning och exempel*. Artikelnummer: 2014-6-25.

Socialstyrelsen 2018. *Dödsfallsutredningar 2016–2017*. Artikelnummer: 2018-1-37

Socialstyrelsen 2019. *Plan för utökad samverkan för förbättrad upptäckt av våld i nära relationer*. Artikelnummer 2019-05-24.

SOSFS 2014:4. *Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer*.

BILAGA 1 - UPPDRAGETS ÖVERGRIPANDE MÅL

5.1. DET ÖVERGRIPANDE MÅLET FÖR SVENSK JÄMSTÄLLDHETSPOLITIK OCH DELMÅL SEX

Det övergripande målet för Sveriges jämställdhetspolitik är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sitt eget liv. Det övergripande målet är uppdelat i sex delmål. Det här uppdraget är en del av måluppfyllelsen av delmål sex, det vill säga ”*Mäns våld mot kvinnor ska upphöra - Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet*”. I regeringens skrivelse 2016/17:10 ”*Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid*” står det att delmålet omfattar alla yttringar av fysiskt, psykiskt och sexuellt våld och hot om våld som riktas mot kvinnor och flickor. Med kroppslig integritet avses kvinnors och flickors rätt och möjlighet att bestämma över sin egen kropp, sexualitet och reproduktion. Delmålet omfattar också hedersrelaterat våld och förtryck med skiftande uttryck såsom könsstymning, barnäktenskap och tvångsäktenskap. Delmålet omfattar vidare prostitution och människohandel för sexuella ändamål¹⁹ och andra ändamål. I regeringens nationella strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor 2017-2026, som presenteras i regeringens skrivelse 2016/17:10 ”*Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid*”, förtydligas att: ”kvinnor och flickor kan vara utsatta för människohandel som syftar till annan exploatering än för sexuella ändamål samt att våld och hot om våld kan förekomma i samband med varje form av människohandel.”²⁰ Delmål sex innefattar också kommersialisering och exploatering av kvinnokroppen i reklam, medier och pornografi i syfte att reproducera föreställningar om kvinnors underordning. Delmålet inkluderar även trakasserier, hot och annat våld som sker på internet och i andra

---

¹⁹ Regeringens skrivelse 2016/17:10. *Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid*.

²⁰ En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. I Regeringens skrivelse 2016/17:10. *Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid*.

digitala kanaler. Delmålet har vidare ett särskilt fokus på kopplingen mellan maskulinitet och våld och innefattar också mäns och pojkers våldsutsatthet och kroppsliga integritet.²¹

5.2. EN NATIONELL STRATEGI FÖR ATT FÖREBYGGA OCH BEKÄMPA MÄNS VÅLD MOT KVINNOR 2017-2026

Regeringens nationella strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor 2017-2026 ska bidra till att uppnå det sjätte jämställdhetspolitiska delmålet. Uppdraget svarar således mot de politiska målsättningarna två och fyra i den nationella strategin. Den andra politiska målsättningen i strategin innebär förbättrad upptäckt av våld, vilket inbegriper både våldsutsatta och våldsutövare, samt starkare skydd och stöd för våldsutsatta kvinnor och barn. Den fjärde politiska målsättningen i strategin handlar om behovet av förbättrad kunskap och metodutveckling. Med det avses kunskap om mäns våld mot kvinnor hos allmänheten samt berörda yrkesgrupper och beslutsfattare på alla samhällsnivåer, liksom utveckling av metoder och arbetssätt för att motverka våldet genom forskning, utvärdering och uppföljning.²²

5.3. ISTANBULKONVENTIONEN

Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet (2011), den så kallade Istanbulkonventionen²³, antogs 11 maj 2011 i Istanbul, Turkiet och trädde i kraft i Sverige den 1 november 2014 efter att ha godkänts av Sveriges riksdag den 27 maj och ratificerats den 1 juli samma år. Uppdraget är en del av Sveriges efterlevnad av konventionen i sin helhet. Konventionen ska beaktas i uppdraget i stort. Vid uppdragets genomförande är några kapitel av särskild vikt.

---

²¹ Regeringens skrivelse 2016/17:10. *Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid.*

²² En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. I Regeringens skrivelse 2016/17:10. *Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid.*

²³ Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet (2011 Istanbul, Turkiet).

I kapitel III om förebyggande, belyser konventionen betydelsen av förstärkt utbildning för yrkesgrupper som kommer i kontakt med våldsutsatta och våldsutövare; i hur våldet kan förebyggas och upptäckas, i jämställdhet mellan kvinnor och män, i våldsutsattas behov och rättigheter, i förebyggande av sekundär viktimisering samt även i myndighetssamverkan för att möjliggöra en lämplig hantering av ärenden som innefattar våld.

I kapitel IV om skydd och stöd, framhåller konventionen att nödvändiga åtgärder ska vidtas för att skydda alla våldsutsatta mot ytterligare våldshandlingar. Åtgärderna ska utgå från en genusteoretisk förståelse av våld mot kvinnor och våld i hemmet med ett tydligt fokus på den våldsutsattas mänskliga rättigheter och säkerhet samt en helhetssyn som tar hänsyn till relationen mellan den våldsutsatta, våldsutövaren, barnen och den sociala miljön som de lever i. I detta kapitel understryks även att åtgärder ska vidtas för att säkerställa att våldsutsatta skyndsamt och på ett språk som de förstår får adekvat information om stödtjänster och rättsliga åtgärder. I kapitlet betonas att tystnadsplikten som den nationella lagstiftningen uppställer för vissa yrkesgrupper inte ska utgöra ett hinder för att göra en anmälan vid upptäckt eller misstanke om våld.

I kapitel VI om utredning, lagföring, processrätt och skyddsåtgärder, belyser konventionen att nödvändiga åtgärder ska vidtas för att säkerställa att alla berörda myndigheter gör en bedömning av om liv är i fara, hur allvarlig situationen är och vilken risk som föreligger för upprepat våld i syfte att förhindra våld samt ge den våldsutsatta samordnat skydd och stöd. I kapitlet understryks vidare att särskilda skyddsåtgärder ska vidtas som beaktar barnets bästa, för barn som är våldsutsatta eller som har bevittnat våld mot kvinnor och våld i hemmet.

I kapitel VII om migration och asyl, framhåller konventionen i förhållande till könsrelaterade asylansökningar att åtgärder ska vidtas som säkerställer att könsrelaterat våld mot kvinnor kan betraktas som en form av förföljelse och att varje grund i konventionen tolkas utifrån ett genusperspektiv. Sökanden ska beviljas flyktingstatus i enlighet med tillämpliga instrument då det kan fastställas att rädslan för förföljelse kan kopplas till en eller flera av konventionens grunder. Vidare betonas konventionen att nödvändiga åtgärder ska vidtas för att utveckla mottagningsförfaranden och stödtjänster för asylsökanden där hänsyn tas till genusperspektivet samt riktlinjer och asylofförfaranden utifrån ett

genusperspektiv, inbegripet för bestämning av en persons flyktingstatus och ansökan om internationellt skydd.

5.4. AGENDA 2030 FÖR HÅLLBAR UTVECKLING

Uppdraget är en del av Sveriges genomförande av Agenda 2030 för hållbar utveckling. Inom ramen för Agenda 2030 är det en del av måluppfyllelsen av mål 5; Uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt, liksom av mål 16; Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer. Inom mål 5 aktualiseras delmål 5.1 som handlar om att utrota diskriminering av kvinnor och flickor, delmål 5.2 om att avskaffa alla former av våld mot alla kvinnor och flickor i det offentliga och privata rummet, inklusive människohandel, sexuellt utnyttjande och andra typer av exploatering, samt delmål 5.3 om avskaffandet av tvångsäktenskap och könsstympning. Inom mål 16 aktualiseras vidare främst delmål 16.2 som handlar om att skydda barn mot övergrepp, utnyttjande, människohandel och alla former av våld eller tortyr mot barn.²⁴

5.5. BARNKONVENTIONEN

Barnkonventionen, som blev lag i Sverige 1 januari 2020, ska beaktas i uppdraget i stort. I synnerhet; artikel 2, som handlar om att alla barn är lika mycket värda och ska skyddas mot alla former av diskriminering eller bestraffning på grund av barnets eller dess förälders/vårdnadshavares ras, hudfärg, kön, språk, religion, politiska eller annan åskådning, nationella, etniska eller sociala ursprung, egendom, funktionsnedsättning, börd eller ställning i övrigt; artikel 3 om att barnets bästa ska komma först vid alla beslut som rör barnet; artikel 6, som innebär att barn har rätt till liv och utveckling; artikel 11 om att ingen får föra bort ett barn mot barnets eller en förälders vilja eller hålla kvar ett barn utomlands mot barnets eller en förälders vilja; artikel 12 som handlar om att alla barn har rätt att bli lyssnade på och uttrycka sina åsikter; artikel 19 som innebär att barn ska

---

²⁴ Regeringskansliet 2018. *Handlingsplan Agenda 2030*. 2018–2020.

skyddas mot föräldrarnas eller närståendes våld, vilket kan vara fysiskt, psykiskt eller sexuellt våld; artikel 24 som bland annat understryker att traditionella sedvänjor som är skadliga för barns hälsa ska avskaffas; artikel 34 som säger att barn ska skyddas mot alla former av sexuella utnyttjanden och sexuella övergrepp, inklusive prostitution och sexuell exploatering; samt artikel 35 och 36, som innebär att ingen får föra bort eller sälja ett barn då ett barn ska skyddas mot alla former av utnyttjanden och övergrepp.²⁵

---

²⁵ Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter.

BILAGA 2 - REKOMMENDATION TILL ARBETSPLANERNA I UTVECKLINGSGRUPPERNA

5.6. REKOMMENDATION TILL ARBETSPLANERNA

I denna ”Färdplan för myndighetssamverkan för ökad upptäckt av våld 2020-2021” står det följande på två ställen i texten (i avsnitt 1.3 Färdplanens syfte och i avsnitt 2.3.3 Utvecklingsgrupperna): ”Var och en av dessa tre utvecklingsgrupper kommer att ta fram en egen arbetsplan med syfte, målsättningar, baslinje samt aktivitets- och tidplan för arbetet inom sina respektive ansvarsområden”. Nedan presenteras ett förtydligande/rekommendation för arbetsplanerna i respektive utvecklingsgrupp.

Rekommendation till arbetsplanerna i utvecklingsgrupperna:

- Arbetsplanens syfte/syftet med arbetet i utvecklingsgruppen (utifrån en gemensam problembild)
- Baslinje (inventering av vad som är befintligt och vad som behöver tas fram och utvecklas)
- Mål och delmål för det myndighetsgemensamma arbetet
- Insatser/aktiviteter kopplade till mål och delmål
- Aktivitets- och tidplan

BILAGA 3 - MYNDIGHETSSPECIFIKA UTVECKLINGSÅTGÄRDER OCH MÅLSÄTTNINGAR 2019–2021

Nedan redovisas myndighetsspecifika utvecklingsåtgärder och målsättningar för 2019-2021 som har arbetats fram på Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Migrationsverket parallellt med det myndighetsgemensamma utvecklingsarbetet som skett inom ramen för uppdraget. Utvecklingsåtgärderna och målsättningarna är preliminära. Det innebär att de eventuellt kan komma att revideras, både beroende på ändrade förutsättningar för myndigheterna och arbetets utformning i utvecklingsgrupperna.

5.7. ARBETSFÖRMEDLINGENS UTVECKLINGSÅTGÄRDER OCH MÅLSÄTTNINGAR 2019-2021

Arbetsförmedlingens övergripande mål är att personer som är våldsutsatta eller våldsutövare upptäcks och hänvisas vidare till stöd eller skydd vid behov.

MÅL 2019

- Arbetsförmedlingen ska utforma en intern stödstruktur för frågor om våld i syfte att förbättra myndighetens upptäckt av våld som en dold orsak till arbetslöshet.

MÅL 2020

- Medarbetare vid Arbetsförmedlingen ska öka sin kunskap om våld.
- Arbetsförmedlingen ska ta fram en plan för införandet av arbetet med ökad upptäckt av våld.
- Arbetsförmedlingen ska förbättra samverkan i frågor om våld för att säkerställa att våldsutsatta eller våldsutövande arbets sökande ska kunna tillgodogöra sig insatser som förbättrar deras förutsättningar till arbete eller studier.

MÅL 2021

- Arbetsförmedlingens medarbetare ställer frågor till arbets sökande om våld, i syfte att utreda arbets sökandes möjligheter till arbete eller studier.

Åtgärder i korthet

Arbetsförmedlingen genomgår en stor strukturförändring, vilket även påverkar arbetet med förbättrad upptäckt av våld i nära relationer. Under perioden 2019–2021 planerar Arbetsförmedlingen för följande åtgärder:

Steg 1 – Skapa en stödjande struktur

Kunskapen om hur man kan ställa frågor om våld, såväl som hur man hanterar svaren och vart man kan hänvisa den som önskar stöd vidare är en kompetens som Arbetsförmedlingen behöver bygga upp systematiskt. Varje region inom Arbetsförmedlingen behöver i sin verksamhetsplan inkludera hur man bidrar till genomförandet av ökad upptäckt av våld i nära relationer. Planeringens innehåll kan skilja sig åt, då de ska utgå från regionens förutsättningar. Dock är det lämpligt att det i varje region finns en regional samordnare för uppdraget, vars uppgift är att förankra regeringsuppdraget i regionen och i dialog med regionledningen ta fram ett förslag på hur regionen kan bidra till ökad upptäckt av våld i nära relationer, samt ingå i ett internt nationellt VINR-nätverk på Arbetsförmedlingen. Uppdraget behöver även finnas med i kompetensförsörjningsplanerna.

Steg 2 – Öka kompetensen om frågor om våld i nära relationer och börja att ställa frågor om våld

Att ställa frågor om våldsutsatthet eller våldsutövande är såväl en ny kompetens som ett nytt arbetssätt som ska byggas upp och integreras i de delar av verksamheten där det är relevant. För ändamålet har Arbetsförmedlingen producerat utbildningsfilmer i frågor om våld i nära relationer. Det finns även tillgång till andra myndigheters webbutbildningar på området våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck. Dessa finns på Arbetsförmedlingens Kompetensportal. En annan möjlighet till utbildning finns via Nationellt Centrum för Kvinnofrid (NCK) vid Uppsala universitet. Därtill finns det regionala utbildningsmöjligheter via Länsstyrelserna och övriga intresseorganisationer som exempelvis lokala kvinnojourer och brottsofferjourer.

I Arbetsförmedlingens regionala planering för arbetet med våld i nära relationer under 2020-2021 behöver det inkluderas vilka utbildningar som behövs för att kunna börja ställa frågor om våld, dokumentera svaren och hänvisa vidare till stöd och skydd vid behov. Det är viktigt att kompetenshöjande insatser ska leda till förändrade arbetssätt hos de som deltar i utbildningarna. I regionernas planering bör det framgå vilka

personalgrupper som är mest relevanta att utbilda, hur många dessa är, hur och när det ska ske, samt hur uppföljningen av utbildningarna kommer att genomföras.

Arbetsförmedlingens intention är att så många medarbetare som möjligt får utbildning i frågor om våld i nära relationer och att myndighetens kompetens på området byggs upp succesivt inom de områden som fortfarande ingår i den reformerade Arbetsförmedlingen. Frågor om våldsutsatthet eller våldsutövande kan ställas av de som träffar kunden fysiskt, det vill säga arbetsförmedlare, socialkonsulenter, psykologer, arbetsterapeuter, sjukgymnaster, SIUS-konsulenter, audionomer, dövkonsulenter och synpedagoger. Övrig personal som möter arbetssökande exempelvis på Statens servicecenter eller personal som ger service på distans ska inte ställa frågor om våld, men de ska veta vart de ska hänvisa kunden om hen behöver stöd. Även de fristående aktörerna ska få i uppdrag att utöka sin kunskap om våldets konsekvenser på hälsan och hur man kan ställa frågor om våld.

Steg 3 - En fungerande samverkan när Arbetsförmedlingen hänvisar vidare

Enligt Arbetsförmedlingens handläggarstöd ska medarbetare ställa frågor om våldsutsatthet och våldsutövande. I handläggarstödet finns beskrivningar av arbetsförmedlarnas ansvar för agerande, checklistor och tips på hur man kan göra. För att kunna agera på lämpligt sätt vid upptäckt av våld behöver myndigheten även utveckla samverkan med de aktörer som utsatta hänvisas vidare till. I den regionala planeringen för arbetet med våld i nära relationer bör det därför finnas med insatser för att kartlägga vilka möjligheter som finns för att få stöd och skydd regionalt och lokalt, samt analysera vilka aktörer som Arbetsförmedlingen bör ha en närmare samverkan med. Arbetsförmedlingen kommer även ingå i NNS (Nationella nätverket för samordningsförbund) samarbetsprojekt mot våld i nära relationer, där medarbetarna kommer ställa rutinmässiga frågor om våld till deltagarna.

5.8. FÖRSÄKRINGSKASSANS UTVECKLINGSÅTGÄRDER OCH MÅLSÄTTNINGAR 2019-2021

Försäkringskassan arbetar för att identifiera våldsutsatthet inom förmånerna aktivitetsersättning, sjukpenning och rehabiliteringsersättning samt underhållsstöd. Att det handlar om just dessa förmåner beror dels på den starka kopplingen mellan våld och ohälsa, dels på att våld och hot lyfts fram som en särskild grund för att få rätt till underhållsstöd.

Aktivitetsersättning

- Samtliga handläggare som har fått utbildning ställer frågor om våld vid indikation och hanterar informationen i handläggningen av ärendet.

MÅL 2021

- Samtliga handläggare ställer frågor om våld vid indikation och hanterar informationen i handläggningen av ärendet.

En viktig förutsättning för att nå målen är att samtliga medarbetare inom förmånen har kunskap inom området våld i nära relationer.

Steg 1

Under 2019 kommer målgruppen för utbildningen att utvidgas till att förutom handläggare även innefatta specialister och chefer. Hälften av medarbetarna deltar i utbildning på området våld i nära relationer senast i december 2019. Andra hälften går utbildningen under våren 2020. I takt med att handläggare går utbildningen börjar de ställa frågor om våld vid indikation.

Steg 2

Under andra halvåret 2019 kommer myndigheten att förtydliga metodstödet roll i styrande och stödjande dokument. De försäkringsmedicinska rådgivarna får i uppdrag att identifiera eventuella signaler på våld och uppmärksamma handläggare på detta.

Steg 3

Perspektivet våld i nära relationer ska integreras även i försäkringsutbildningar samt i styrande och stödjande dokument. En revidering ska göras av styrande och stödjande dokument och utbildningar för att bland annat inkludera frågor om våldsutövande. Revideringen påbörjas under 2019 och ska vara klar 2020. Förmånens uppföljningsverktyg integreras under 2020.

Sjukpenning och rehabiliteringsersättning

MÅL 2019

- Hälften av alla handläggare ställer rutinmässigt frågor om våld i ärenden där de utreder förutsättningar för återgång i arbete. Det gäller vid såväl personliga möten som vid utredningar via telefon. När det finns indikationer på våldsutsatthet i andra typer av ärenden ställer handläggare alltid frågor om våld.

MÅL 2020-2021

- Alla handläggare ställer rutinmässigt frågor om våld i ärenden där de utreder förutsättningar för återgång i arbete. Det gäller vid såväl personliga möten som vid utredning via telefon. När det finns indikationer på våldsutsatthet i andra typer av ärenden ställer handläggare alltid frågor om våld.

En viktig förutsättning för att nå målen är att samtliga medarbetare och chefer inom förmännen har kunskap inom området våld i nära relationer.

Steg 1

Under 2019 kommer målgruppen för utbildning på området våld i nära relationer att utvidgas till alla personliga handläggare, specialister, försäkringssamordnare och samverkansansvariga. Även chefer, framför allt enhetschefer, kommer att inkluderas i målgruppen. Det innebär att målgruppen ökar från cirka 2 800 till 3 300 personer. Under 2015-2018 har cirka 1 300 medarbetare utbildats i frågorna. Ytterligare cirka 1 000 personer kommer att utbildas under 2019.

Steg 2

Befintligt metodstöd, som är ett stöd för handläggare när de identifierar våldsutsatta personer, ska under 2019 kommuniceras och implementeras inom avdelningen. Rutiner för samverkan, i form av kontaktlistor till lokala aktörer som är relevanta när våldsutsatta personer identifieras, ska tas fram med start 2019.

Steg 3

Under 2020 kommer ytterligare 1 000 medarbetare utbildas (samma målgrupp som beskrivs under Steg 1). Rutiner för samverkan, i form av kontaktlistor till lokala aktörer som är relevanta när våldsutsatta personer identifieras, ska finnas färdigställda på samtliga kontor senast 2020. En revidering ska göras av styrande och stödjande dokument samt uppföljningsverktyg och utbildningar, bland annat för att inkludera frågor om våldsutövande. Revideringen påbörjas 2019 och ska vara klar under 2020.

Steg 4

På grund av personalomsättning kommer utbildningen att fortsätta erbjudas efter behov under 2021 och framåt.

Underhållstöd

MÅL 2019-2021

- Samtliga medarbetare inom förmånen underhållstöd har kunskap och kompetens inom området våld i nära relationer.
- Samtliga medarbetare ställer rutinmässigt frågor om hot och våld, och använder informationen i bedömningen av om föräldrarna kan sköta försörjningen av barnet själva samt i bedömningen av fortsatt rätt till underhållstöd.

Steg 1

Under 2019 ska de medarbetare som ännu inte deltagit i utbildning om våld i nära relationer utbildas. Arbetet med att integrera perspektivet våld i nära relationer i förmånens utbildningar samt i styrande och stödjande dokument fortsätter under 2019.

Steg 2

Integrering av förmånens uppföljningsverktyg kommer att ske under 2020. En uppföljning ska genomföras hösten 2019. Undersökningsresultatet ska ligga till grund för åtgärder 2020.

Indikatorer för uppföljning

Försäkringskassan kommer senast 2019 utveckla metoder för uppföljning. Exempel på indikatorer som är relevanta att följa upp är:

- Antal/andel handläggare som har gått internutbildningar på området våld i nära relationer.

- Antal/andel chefer samt stödfunktioner (specialist, försäkringsamordnare och samverkansansvariga) som har deltagit i kunskapshöjande insatser inom området våld i nära relationer.
- Antal/andel handläggare som inkluderat frågor om våldsutsatthet och våldsutövande i möten eller telefonutredningar.
- Antal/andel klienter som upptäckts vara våldsutsatta eller våldsutövande.
- Antal/andel klienter som upptäckts som vill ha stöd och hänvisas vidare till socialtjänst, hälso- och sjukvård och/eller rättsväsende.
- Antal/andel handläggare som upplever att de har stöd och förutsättningar att arbeta med frågor som rör våld i nära relationer.

5.9. MIGRATIONSVERKETS UTVECKLINGSÅTGÄRDER OCH MÅLSÄTTNINGAR 2019-2021

MÅL 2019

- Ett skriftligt handläggningsstöd är färdigställt till tillståndsprocessen.
- Hälften av boendepersonalen har genomgått utbildningen om könsrelaterat våld.

MÅL 2020

- Ett skriftligt handläggningsstöd är färdigställt till asylprocessen.
- En webbutbildning om könsrelaterat våld är färdigställd.
- Hälften av medarbetarna inom operativ verksamhet och på servicekontoren har genomgått webbutbildningen om könsrelaterat våld.
- Skriftlig information om könsrelaterat våld publiceras på myndighetens externa webbsidor.
- Satsning på riktad utbildning till Kontaktcenter dit alla kan höra av sig om sina ärenden.
- Kompetensutveckling inom asylprövningen genom ”Gender, Gender Identity and Sexual Orientation”.
- Kompetensutveckling inom asylprövningen genom ”Interviewing vulnerable persons”.
- Översyn av den skriftliga informationen till sökande på Mina sidor.

MÅL 2021

- Samtliga medarbetare inom operativ verksamhet och på servicekontoren har genomgått webbutbildningarna om hedersrelaterat våld och könsrelaterat våld.

- Medarbetare i asylprocessen informerar sökande personer om våld vid misstanke om ohälsa såväl vid de inledande kontakterna som i det fördjupade samtal som sker på mottagningsenheterna.
- Medarbetare inom operativ verksamhet och på servicekontoren vet hur de rätt ska bemöta och hänvisa någon som är utsatt för våld till rätt instanser i samhället.

Steg 1

Merparten av Migrationsverkets boendepersonal får utbildning om våld i nära relationer genom ett internationellt samarbetsprojekt med Röda Korset. Erfarenheter från detta projekt tas till vara så att denna satsning även kommer övrig boendepersonal till del.

Skriftligt stöd gällande våld i nära relationer infogas i redan befintliga handböcker för medarbetare i tillståndsprocesserna.

Steg 2

En nationell utbildningsatsning görs för att öka kunskapen hos medarbetarna. En del av denna satsning är att utforma en webbutbildning om könsrelaterat våld. Den ska utgöra ett handläggarstöd för medarbetare inom asyl- och tillståndsprocessen och ska belysa vad våld är, vilken inverkan det har på individen, hur utsatta bemöts och vilken juridisk konsekvens våldet kan få för ärendet som myndigheten handlägger.

De inledande samtalen inom asylprocessen ses över så att skriftlig eller muntlig information om våld i nära relationer ges. Även i mottagningsenheternas fördjupade samtal, som övriga enheter inom asylprocessen kan remittera till vid misstanke om ohälsa, ska information om våld och dess konsekvenser ingå. Medarbetare ska kunna vidta adekvata åtgärder, som att hänvisa till rätt instans i samhället eller uppmärksamma om personen behöver ett annat boende.

Informationen inom tillståndsprocessen ses över så att medarbetare vet hur de ska informera personer och kunna hänvisa till rätt instans i samhället. En målgrupp här är exempelvis de personer som kommer som anknytning till en referensperson i Sverige och utsätts för våld eller annan kränkning i relationen.

Skriftligt stöd gällande våld i nära relationer infogas i redan befintliga handböcker för medarbetare i asylprocessen.

Information om våld i nära relationer och dess konsekvenser ses över för bedömning av vad som är lämpligt att publicera på Migrationsverkets interna och externa webbsidor för både asyl- och tillståndsprocessen. Utbildningsatsning för beslutsfattare och handläggare inom asylprövningen genom EASO-utbildningen ”*Gender, Gender Identity and Sexual Orientation*”. Denna utbildning innefattar kunskap och metod kring bland

annat könsrelaterat våld inklusive hedersrelaterad problematik, könsstympling och människohandel. Ytterligare satsning bör göras genom EASO-utbildningen ”*Interviewing vulnerable persons*” som innefattar kunskap och metod om bemötande och utredning av våldsutsatta och andra sårbara personer.

I likhet med andra myndigheter så ser Migrationsverket att digitaliseringen kräver nya sätt att arbeta. Det är en utmaning att hantera frågor om våld genom digitala kontakter och telefonsamtal. Det är därför viktigt att utbilda de som arbetar på detta sätt.

Steg 3

Antalet medarbetare på Migrationsverket som känner trygghet i mötet med våldsutsatta och som vet vart en utsatt person ska hänvisas ökar. Frågan om våld tas upp i mottagningsenheternas fördjupade samtal samt vid andra tillfällen i asylprocessen om det funnits indikationer på våld i ärendet. Fler våldsutsatta sökande och våldsutövare identifieras.

Indikatorer för uppföljning

För att kunna följa upp Migrationsverkets arbete med förbättrad upptäckt av våld föreslås följande indikatorer:

- Antal/andel medarbetare inom operativ verksamhet och på servicekontoren som har genomgått webbutbildningen ”*Hedersrelaterat våld och förtryck*”.
- Antal/andel medarbetare inom operativ verksamhet och på servicekontoren som har genomgått en webbutbildning som fokuserar på könsrelaterat våld som grund för utredning, samt bemötande vid utsatthet för våld i nära relationer.
- Hälften av beslutsfattarna inom asylprövningen har genomgått EASO-utbildningen ”*Gender, Gender Identity and Sexual Orientation*”.
- Antal/andel medarbetare inom operativ verksamhet asylprövning som har genomgått EASO-utbildningen ”*Interviewing vulnerable persons*”.
- Antal/andel boendepersonal som har genomgått utbildning i könsrelaterat våld.
- Antal/andel boendepersonal som anger att de rätt kan adressera frågan om könsrelaterat våld.
- Antal/andel medarbetare i asylprocessen som uppger att de informerat personer om våld vid initiala samtal och senare i ett fördjupat samtal.
- Antal/andel medarbetare som uppger att de rätt kan informera personer inom tillståndsprocessen.
- Antal/andel medarbetare som upplever större trygghet i mötet med en utsatt person.

- Antal/andel medarbetare som uppfattar att fler våldsutsatta och våldsutövare identifieras.

BILAGA 4 - SOCIALSTYRELSENS ROLL OCH UPPDRAG

Socialstyrelsen har en annan roll i arbetet med att motverka våld i nära relationer än de övriga tre myndigheterna. Socialstyrelsens ansvar ligger på en övergripande nivå snarare än på insatser till individer. Uppgifterna för Socialstyrelsen handlar bland annat om att ta fram och utveckla kunskap och stöd till vården och omsorgen, att följa upp och utvärdera hur vård och omsorg fungerar, samt att ta fram föreskrifter och allmänna råd om hur professionen ska leva upp till föreskrifternas krav. Socialstyrelsen ansvarar för att i en mängd olika uppdrag ta fram kunskap och metoder som ska ge förutsättningar att genomföra regeringens nationella strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Ett flertal av Socialstyrelsens pågående regeringsuppdrag om våld i nära relationer har bäring på att upptäcka våldsutsatthet. Kunskap från dessa och andra närliggande uppdrag kommer att vara värdefull vid en fortsatt samverkan mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Migrationsverket och Socialstyrelsen:

- Uppdrag att vidareutveckla kunskapsstöd för att socialtjänsten, hälso- och sjukvården och elevhälsan ska ha tillgång till kunskapsstöd för att systematiskt arbeta förebyggande mot våld, upptäcka våldsutsatthet och våldsutövande samt bedöma stödbehov och risken för upprepat våld.²⁶
- Uppdrag att vidareutveckla kunskapsstöd för att socialtjänsten, hälso- och sjukvården och elevhälsan ska ha tillgång till kunskapsstöd för att systematiskt följa upp verksamheter för våldsutsatta och våldsutövare.²⁷
- Uppdrag att vidareutveckla kunskapsstöd för att socialtjänsten, hälso- och sjukvården och elevhälsan ska ha tillgång till kunskapsstöd för att systematiskt uppmärksamma barn i kontakter med vuxna våldsutsatta och våldsutövare.²⁸
- Uppdrag att ta fram en fördjupad fortbildning om hedersrelaterat våld och förtryck samt könsstymning.²⁹

---

²⁶ Deluppdrag inom regeringsuppdraget om att stödja utvecklingen av arbete inom vård och omsorg med mäns våld mot kvinnor, S2018/03516/JÄM (delvis).

²⁷ Ibid.

²⁸ Ibid.

²⁹ Ibid.

- Uppdrag att genomföra en nationell kartläggning av hedersrelaterat våld och förtryck.³⁰
- Uppdrag att utveckla bedömningsstöd för socialtjänst och hälso- och sjukvård för att upptäcka utsatthet för hedersrelaterat våld samt för att bedöma stödbehov och risk för upprepat våld.³¹
- Uppdrag om öppna jämförelser av socialtjänstens arbete med våld i nära relationer.³²
- Uppdrag om framtagande och spridning av SUV, ett verktyg för systematisk uppföljning för verksamheter som arbetar med våld i nära relationer.³³
- Uppdrag om att bedriva utredningar för att förebygga vissa skador och dödsfall.³⁴

---

³⁰ Deluppdrag inom regeringsuppdraget om att stödja genomförande och uppföljning av den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, S2017/01221/JÄM (delvis).

³¹ Deluppdrag inom regeringsuppdraget om att stödja utvecklingen av arbete inom vård och omsorg med mäns våld mot kvinnor, S2018/03516/JÄM (delvis).

³² Ibid.

³³ Ibid.

³⁴ Proposition 2017/18:215 Utredningar för att förebygga vissa skador och dödsfall.

BILAGA 5 - NNS PILOTVERKSAMHET OCH GRUPP 2

NNS-projektets piloter genomförs inom följande samordningsförbund, den aktuella kommunen samt regionen:

- Samordningsförbundet Skellefteå-Norsjö omfattar dessa två kommuner. Aktuell kommun är Skellefteå och Region Västerbotten.

- Samordningsförbundet i Jämtlands län omfattar kommunerna Krokoms, Strömsund, Åre, Bräcke, Berg, Östersund, Härjedalen och Ragunda. Aktuell kommun är Ragunda och Region Jämtland- Härjedalen.

- Samordningsförbundet Samspelet omfattar kommunerna Karlstad, Hammarö, Grums och Kristinehamn. Aktuell kommun är Karlstad och Region Värmland.

- Samordningsförbundet Karlskoga-Degerfors omfattar dessa två kommuner. Aktuell kommun är Karlskoga och Region Örebro Län.

- Samordningsförbundet Södertälje. Aktuell kommun är Södertälje och Region Stockholm.

- Samordningsförbundet Vänersborg-Mellerud omfattar dessa två kommuner. Aktuell kommun är Vänersborg och Västra Götalandsregionen.

- Samordningsförbundet Halland omfattar kommunerna Kungsbacka, Laholm, Varberg, Falkenberg, Halmstad och Hylte. Aktuell kommun är Varberg och Region Halland.

NNS-projektet omfattar även Samordningsförbund och regioner inom en Grupp 2:

- Samordningsförbundet Umeåregionen omfattar kommunerna Umeå, Vindeln, Nordmaling, Bjurholm, Robertsfors och Vännäs samt Region Västerbotten.

- Norra Västmanlands Samordningsförbund omfattar kommunerna Fagersta, Norberg, Skinnskatteberg, Surahammar, Sala och Hallstahammar. Aktuell kommun är Hallstahammar och Region Västmanland.

- Samordningsförbundet och kommunen Sundbyberg och Region Stockholm.

- Samordningsförbunden i Skaraborg omfattar kommunerna Essunga, Götene, Lidköping, Skara, Vara, Skövde, Hjo, Tibro. Karlsborg, Falköping, Tidaholm, Mariestad, Gullspång och Töreboda. Aktuella kommuner är Töreboda, Gullspång, Lidköping, Mariestad, Tibro och Tidaholm samt Västra Götalandsregionen.
- Samordningsförbundet Insjöriket omfattar kommunerna Mölndal, Partille, Härryda och Alingsås samt Västra Götalandsregionen.
- Samordningsförbundet Mittskåne omfattar Höör, Hörby och Eslöv samt Region Skåne.
- Samordningsförbundet Gävleborg omfattar Gävle, Sandviken, Hudiksvall, Bollnäs och Söderhamn samt Region Gävleborg.

Box 73, 424 22 Angered
Besöksadress: Angereds torg 9
Tel: 031-392 90 00
www.jamstalldhetsmyndigheten.se

